

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่ อำเภอไชยปราการ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว และเจ้าหน้าที่ธุรการที่ปฏิบัติงานงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว รวม 12 คน ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารงบประมาณ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่รับผิดชอบงานบริหารงบประมาณ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนต้นแบบการบริหารงบประมาณดีเด่น หัวหน้างานที่ปฏิบัติงานบริหารงบประมาณ ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการนิเทศงานบริหารงบประมาณ จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างครอบคลุมแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานทั้ง 7 ด้าน โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สภาพการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ในการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาตามแนวทางการบริหารสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ 7 ขอบข่ายภารกิจ คือ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ผลการศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารการเงิน ส่วนด้านที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 6 มีเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงานวางแผนกลยุทธ์แผนพัฒนาการศึกษา รวมทั้งการวางแผนงบประมาณระยะปานกลาง (3 ปี) ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของโรงเรียน

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 3 ทำการเสนอแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 4 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 7 มีผู้รับผิดชอบในการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและรับรู้ทั่วถึงกัน ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ2 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 6 สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษา ร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 2 เสนอแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการบริหารการเงิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 5 มีคำสั่งแบ่งงาน มอบหมายงานอำนาจหน้าที่สำหรับผู้รับผิดชอบในการพัฒนาการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณอย่างเป็นระบบชัดเจน ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 7 มีระบบฐานข้อมูลการบริหารทางการเงิน และควบคุมงบประมาณในงานการเงินและพัสดุที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการบริหารบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายชื่อ พบว่าข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 7 มีคำสั่งแบ่งงานมอบหมายงานอำนาจหน้าที่สำหรับผู้รับผิดชอบในการพัฒนาการบริหารบัญชีอย่างเป็นระบบชัดเจน ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 1 มีบันทึกบัญชีที่เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายชื่อ พบว่าข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 1 การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากร ในการสำรวจวัสดุครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมด เพื่อตรวจสอบสภาพการใช้งาน ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 5 จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานบริหารงบประมาณ ของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการบริหารงบประมาณ ของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาครูและบุคลากรใน โรงเรียนไม่มีความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) เพื่อการจัดทำแผนงบประมาณ รองลงมาคือขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน สำหรับข้อเสนอแนะได้แก่ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใน โรงเรียนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) เพื่อการจัดทำแผนงบประมาณ และจัดอบรม สัมมนา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน ให้แก่ครูและบุคลากรใน โรงเรียน

ด้านการจัดสรรงบประมาณ ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือปัญหาโรงเรียนจัดให้มีโครงการและกิจกรรมมากเกินไปทำให้ต้องมีการกระจายงบประมาณ บางโครงการได้รับงบประมาณน้อยไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย รองลงมาคือ การเบิกจ่ายงบประมาณไม่ตรงตามแผนงบประมาณและขาดการรายงานการใช้งบประมาณ สำหรับข้อเสนอแนะ ควรมีการวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรมที่มีเป้าหมายหรือผลผลิตผลลัพธ์เหมือนกันจัดให้รวมอยู่ในโครงการเดียวกัน เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานและเกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งควรกำกับติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณให้ตรงตามแผนงบประมาณและกำหนดให้มีการรายงานการใช้งบประมาณรายไตรมาส

ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน รองลงมาคือ โรงเรียนมีภาระงานมากทำให้การตรวจสอบ ติดตาม ผลการใช้เงินและการรายงานผลการใช้เงิน มีความล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนด สำหรับข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรจัดอบรม ศึกษาดูงาน ตลอดจนหาเอกสาร คู่มือการจัดทำรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานที่มีรายละเอียดถูกต้อง ครบถ้วนและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ในการร่วมวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา และไม่มีการเสนอแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการ ในรูปคณะกรรมการ รองลงมา คือทะเบียนคุณสมบัติของโรงเรียนไม่เป็นปัจจุบัน สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนให้เห็นความสำคัญของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และร่วมวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา และควรกำกับดูแลให้ผู้รับผิดชอบจัดทำทะเบียนคุณสมบัติของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน

ด้านการบริหารการเงิน ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือปัญหาการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณไม่ต่อเนื่องและเป็นระบบ รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีคู่มือ หรือแนวปฏิบัติงานทางการเงินที่เจ้าหน้าที่สามารถอ่านเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้ สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารควรกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบและควรจัดทำ จัดหาคู่มือ หรือแนวปฏิบัติงานทางการเงินที่เจ้าหน้าที่สามารถอ่านเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ด้านการบริหารบัญชี ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือปัญหาบุคลากรปฏิบัติงานไม่มีความรู้ในรายละเอียดการจัดทำบัญชี รองลงมา คือการจัดทำบัญชีการเงินไม่เป็นปัจจุบัน สำหรับข้อเสนอแนะได้แก่ ควนจัดอบรมสัมมนา ทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดจนจัดหาคู่มือการปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารบัญชี และควรกำกับติดตาม ตรวจสอบการจัดทำบัญชีการเงินให้เป็นปัจจุบัน

ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ปัญหาการดำเนินงานที่พบมากที่สุด คือปัญหาการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนไม่เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ เอกสารคู่มือการปฏิบัติงานบริหารพัสดุและสินทรัพย์มีน้อยและล้าสมัย สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน และควรจัดหาเอกสาร คู่มือการปฏิบัติงานบริหารพัสดุและสินทรัพย์ที่ทันสมัย และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานศึกษาหาความรู้ กฏระเบียบใหม่ๆ เพื่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์คำตอบในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ได้แก่ โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) และวิเคราะห์นโยบายของหน่วยงานเพื่อการจัดทำงบประมาณ ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์งบประมาณของโรงเรียน จัดอบรมสัมมนา ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการวางแผนงบประมาณของโรงเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กำหนดให้มีการสรุปรายงานปัญหาด้านการบริหารงบประมาณในรอบปี เพื่อพัฒนาระบบงานในปีต่อไป เขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดทำและเสนอของบประมาณ และวิเคราะห์ ความต้องการร่วมกับ โรงเรียน เพื่อให้สามารถจัดทำแผนงบประมาณได้ตรงตามความต้องการ ของ โรงเรียน ควรแต่งตั้งคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบ ในการวางแผนการดำเนินงานการจัดทำและเสนอของบประมาณของโรงเรียน จัดหาเอกสาร คู่มือ ในการจัดทำและเสนอของบประมาณ รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบงบประมาณ ที่มีรายละเอียดถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ผู้บริหารควรอธิบาย ชี้แจง ทำความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียน เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการวางแผนงบประมาณของโรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานเหนือควรกำหนดรูปแบบวิธีการในการจัดทำค่าของบประมาณที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ

ด้านการจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของการจัดทำแผนงาน/โครงการ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายของโรงเรียน โรงเรียนควรตรวจสอบและวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรม แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดประชุมและกำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงบริการผลิตของสถานศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดข้อตกลงเรื่องผลิตของสถานศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนทุกปีงบประมาณ เพื่อลดการสูญเปล่าทางการศึกษา สถานศึกษาควรแจ้งบุคลากรทุกคนให้ทราบกรอบแนวทางนโยบาย การใช้งบประมาณ สถานศึกษาควรจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดให้มีการจัดทำรายงานเป็นรายไตรมาส กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณและการใช้จ่ายงบประมาณที่ประหยัด โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ควรจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่รัดกุม โดยจัดลำดับความสำคัญของงานที่ชัดเจน สถานศึกษาควรแต่งตั้งกรรมการ ทีมงาน ผู้รับผิดชอบการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ โรงเรียนควรมีนโยบายการตรวจสอบระบบการจัดสรรงบประมาณที่เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม

ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ผลิตของสถานศึกษาร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบ ติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง ฝ่ายบริหารประชุมชี้แจงให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษารับทราบในการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จผลิตของสถานศึกษา และกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติงาน กำหนดให้มีการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส และจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งให้มีการระบุปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินโครงการ เสนอต่อผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบ ติดตาม และป้องกัน ความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามและป้องกันความเสี่ยง ผู้บริหารแจ้งครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้ทราบแนวทางดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง จัดหาเอกสารคู่มือการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จผลิตของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตาม การใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินและแผนปฏิบัติงานประจำปีและให้มีการนำเสนอผลการติดตามในที่ประชุมประจำเดือน

ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ ให้โรงเรียนวิเคราะห์ แหล่งทรัพยากรต่างๆที่มีในโรงเรียน และจัดทำเป็นข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ และส่งต่อข้อมูล เพื่อให้ประธานศูนย์โรงเรียนรวบรวมไว้เป็นแหล่งข้อมูลกลาง เพื่อให้สะดวกในการประสานความร่วมมือภายในศูนย์โรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ในการวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา สํารวจข้อมูลและรวบรวมข้อมูล บุคลากรหน่วยงานภายในเขตบริการของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเกิดเป็นเครือข่ายในการทำงาน นำเสนอผลการดำเนินงาน การจัดการศึกษาและปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ และวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์แหล่งทรัพยากรบุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา กำหนดนโยบายร่วมกับโรงเรียนภายในศูนย์เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาระบบสารสนเทศข้อมูลรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษา กำกับดูแลให้ผู้รับผิดชอบจัดทำทะเบียนคุมรายการสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา ขอรับการสนับสนุนทุนทางการศึกษาจากเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และชุมชนในท้องถิ่น

ด้านการบริหารการเงิน ได้แก่ โรงเรียนควรจัดทำคู่มือ แนวทางการปฏิบัติงานการเงิน และควบคุมงบประมาณที่มีรายละเอียดถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนทราบหลักการ นโยบายการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ จัดอบรม ประชุม สัมมนา ด้านงานการเงินแก่ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินในโรงเรียน ขอรับการสนับสนุนคู่มือการปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารทางบัญชีที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการบริหารการเงิน และการควบคุมงบประมาณ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำกับ ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ และคุ้มค่างบประมาณ กำหนดให้มีกรณีพิเศษ ติดตาม การบริหารงบประมาณรายไตรมาส กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานที่รัดกุม โดยจัดลำดับตามความสำคัญของงานที่ชัดเจน

ด้านการบริหารบัญชี ได้แก่ โรงเรียนควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญบุคลากรที่มีความรู้ด้านการทำบัญชีจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือจากกรมบัญชีกลางมาร่วมกัน จัดทำคู่มือมาตรฐานการบริหารทางบัญชี ที่อธิบายถึงหลักการ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและชัดเจน ตั้งคณะกรรมการพิเศษติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิบัติงาน และแนวทางการบริหารอย่างเด็ดขาดและจริงจัง ขอรับการสนับสนุนคู่มือการปฏิบัติงานและมาตรฐาน การบริหารทางบัญชีที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ต้องจัดการอบรม

ประชุมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อให้โรงเรียนได้รับทราบแนวปฏิบัติและระเบียบ การบริหารงานการเงินที่กำหนดมาใหม่ สร้างเครือข่ายให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาด้าน การบริหารบัญชี สำหรับโรงเรียนภายในศูนย์ เชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์ใน การบริหารบัญชี มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียน นำเสนอกรณีตัวอย่าง ที่เป็นปัญหา ข้อควรระวัง ข้อสังเกตบนเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติ ได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและปฏิบัติงาน

ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและสร้างความตระหนัก ให้กับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการบริหารสินทรัพย์ ควรจัดทำข้อมูล การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบัน และครบถ้วนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาระบบการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการพัฒนาระบบบริหารพัสดุและสินทรัพย์ กำหนดให้มีการจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสินทรัพย์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเรียกใช้งานต่อ การตรวจสอบ จัดฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ จัดหาเอกสาร คู่มือที่อธิบาย ถึงหลักการแนวปฏิบัติในเรื่องการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยมีรายละเอียดครบถ้วน ถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้ กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายพัสดุให้เป็น ไปตามระบบ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของ โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีประเด็นที่น่าควรมาอภิปรายผล ดังนี้

สภาพการดำเนินงานบริหารงบประมาณของ โรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการจัดทำ และเสนอของบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งจากการศึกษาพบปัญหาการจัดทำแผน กลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียนขาดการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งปัจจัยภายในและ ปัจจัยภายนอก และปัญหาครูและบุคลากรในโรงเรียนไม่มีความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญ ของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) เพื่อการจัดทำแผน งบประมาณ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานจึงไม่ ทราบสภาพความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน อีกทั้งการจัดทำแผนกลยุทธ์ขาดการมีส่วนร่วมจาก ทุกภาคส่วนและไม่ได้กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน ทำให้การพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นเพราะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี (2540) ที่กำหนดว่าระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีการกำหนด

เป้าหมายงานต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม มีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน มีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน และสามารถวัดและประเมินผลการทำงานได้ชัดเจน การใช้จ่ายงบประมาณเน้นที่เป้าหมายเพื่อประชาชนเป็นหลัก ในเรื่องนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) และวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือเพื่อการจัดทำงบประมาณ จัดอบรม สัมมนา ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการวางแผนงบประมาณของโรงเรียนอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง และกำหนดให้มีการสรุปรายงานปัญหาด้านการบริหารงบประมาณในรอบปี เพื่อพัฒนาระบบงานในปีต่อไป

ด้านการจัดสรรงบประมาณ พบประเด็นปัญหาในส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของโรงเรียน มีโครงการและกิจกรรมมากเกินไปทำให้ต้องมีการกระจายงบประมาณ ข้อค้นพบนี้เป็นเพราะก่อนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีขาดวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของโรงเรียน(SWOT) บางโครงการได้รับงบประมาณน้อยไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นจึงควรมีการวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรมที่มีเป้าหมายหรือผลผลิตผลลัพธ์เหมือนกัน จัดให้รวมอยู่ในโครงการเดียวกัน เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานและเกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน สำหรับแนวทางการพัฒนาการด้านการจัดสรรงบประมาณ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอว่า โรงเรียนควรตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการจัดทำแผนงาน/โครงการ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายของโรงเรียน จัดให้มีการตรวจสอบ วิเคราะห์โครงการ/กิจกรรม แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม จัดทำแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดให้มีการจัดทำรายงานเป็นรายไตรมาส ซึ่งตรงกับ ฌรงค์ สัจพันธ์โรจน์ (2535) กล่าวไว้ว่า เครื่องมือที่สำคัญของการบริหารงานในองค์กร ควรมีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณตามโครงการที่เขียนไว้ล่วงหน้าขององค์กร นอกจากนี้ควรกำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณและการใช้งบประมาณที่ประหยัด โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ควรแจ้งบุคลากรทุกคนให้ทราบกรอบแนวทาง นโยบาย การใช้งบประมาณ และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่รัดกุมโดยจัดลำดับความสำคัญของงานที่ชัดเจน

การดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ข้อค้นพบนี้เป็นเพราะบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน สำหรับแนวทางการพัฒนาในประเด็นดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอไว้ว่าให้ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จผลผลิตของสถานศึกษาร่วมกัน ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษารับทราบในการจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จผลผลิตของสถานศึกษา และกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็น

หลักประกันการปฏิบัติงาน กำหนดให้มีการรายงานการใช้งบประมาณเป็นรายไตรมาส และจัดทำ รายงานผลการใช้งบประมาณพร้อมทั้งให้มีการระบุปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และปัจจัยเสี่ยง ในการดำเนินโครงการ เสนอต่อผู้บริหาร รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตาม การใช้งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินและ แผนปฏิบัติงานประจำปีและให้มีการนำเสนอผลการติดตามในที่ประชุมประจำเดือน ดังเช่นที่มี การกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้งบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานภายในและ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

การดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา พบประเด็นปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์ การสร้าง ความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการร่วมวางแผนระดมทรัพยากรทาง การศึกษา และไม่มี การเสนอแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในขั้นตอนการวางแผนระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อ การศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การบริหารงบประมาณด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา จะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในขั้นตอนนี้เป็น อันดับแรก ต่อประเด็นนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาไว้ว่า ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้ แก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา การสำรวจข้อมูลและ รวบรวมข้อมูล บุคลากรหน่วยงานภายในเขตบริการของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และเกิดเป็นเครือข่ายในการทำงาน ตลอดจนนำเสนอผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาและ ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกัน วิเคราะห์ และวางแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามที่คู่มือการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ได้เสนอแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการระดม ทรัพยากรไว้คือ ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นทางการ จัดทำ แผนระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยกำหนดวิธีการ แหล่งสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ

การดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการบริหารการเงิน พบประเด็นปัญหาที่สำคัญคือการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณไม่ต่อเนื่อง ข้อค้นพบนี้เป็น เพราะผู้บริหารไม่มีเวลาในการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และผู้ปฏิบัติงานงบประมาณ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี จึงขาดความรู้ความเข้าใจ ในการบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณ และไม่มีคณะกรรมการดำเนินงาน กำกับ ติดตามตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ และคุ้มค่างบประมาณ ซึ่งการบริหารการเงิน เป็นงานที่อิงอยู่กับกฎหมายและระเบียบการคลัง จึงเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนหรือฟ้องร้องตลอดเวลา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการในประเด็นนี้ว่า โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำกับ ติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ และคุ้มค่างบประมาณ โดยกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม การบริหารงบประมาณรายไตรมาส และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ที่รัดกุม จัดลำดับตามความสำคัญของงานที่ชัดเจน ในเรื่องการกำหนดหน้าที่ โดยแยกความรับผิดชอบ ทางการเงิน การบัญชี และการตรวจสอบที่ชัดเจน การดำเนินการบริหารการเงิน ได้ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการของระเบียบกระทรวงการคลังและระเบียบสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ กรมบัญชีกลาง (2546) ได้ให้กรอบแนวคิดในการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณไว้ว่า ตามแนวนโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาลซึ่งมีเป้าหมายในการกระจายความรับผิดชอบ ในด้านการบริหารจัดการและการสร้างระบบบริหารภาครัฐแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพ มีระบบ การตรวจสอบ กำกับดูแลที่ดี ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการตามระบบบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ โดยต้องมีระบบข้อมูลทางการเงินที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการประเมินและการเปรียบเทียบ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการเงิน ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหาร การเงินและควบคุมงบประมาณ และควรเร่งพัฒนาระบบการจัดการให้มีความสะดวกและคล่องตัว มากที่สุด นอกจากนี้ โรงเรียนควรจัดหาคู่มือ หรือแนวปฏิบัติงานทางการเงินให้ครูและบุคลากร ที่ปฏิบัติงานการเงินได้ถือปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานการเงินที่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยน ผู้ปฏิบัติงานการเงินบ่อยก็สามารถดำเนินงานได้โดยอาจขอรับการสนับสนุนคู่มือการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการบริหารทางบัญชีที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ควรจัดอบรม ประชุม สัมมนา ด้านงานการเงินแก่ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงิน ในโรงเรียน หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการบริหารการเงินและการควบคุม งบประมาณ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียน

การดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการบริหารบัญชี พบประเด็นปัญหาที่สำคัญคือ บุคลากรปฏิบัติงานไม่มีความรู้ในรายละเอียดการจัดทำบัญชี ทำให้ ผู้รับผิดชอบงานบัญชีการเงินปฏิบัติงานได้ไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ข้อค้นพบนี้เป็น

เพราะผู้ปฏิบัติงานงบประมาณส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับหน้าที่ จึงขาดความรู้ความสามารถและขาดทักษะความชำนาญด้านการเงิน การบัญชีที่ลึกซึ้งซับซ้อน อีกทั้งงานการเงินและการบัญชี เป็นงานที่ค่อนข้างละเอียด ต้องปฏิบัติ อยู่ในระเบียบและกรอบของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ จึงต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ เป็นที่ทราบกันว่าระบบข้อมูลทางการเงินการบัญชีมีความสำคัญต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเชื่อว่าระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพสามารถควบคุมงบประมาณได้ดี ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับทราบฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงเรียนและประเมินผลเพื่อทราบประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณรวมถึงนำไปสู่การวางแผนและปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนในอนาคตด้วย ต่อประเด็นนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความชำนาญทางการบัญชีโดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการจัดทำบัญชีจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือจากกรมบัญชีกลางมาร่วมกันจัดทำคู่มือมาตรฐานการบริหารทางบัญชี ที่อธิบายถึงหลักการ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและชัดเจน หรือโรงเรียนควรขอรับการสนับสนุนคู่มือการปฏิบัติงานและมาตรฐานการบริหารทางบัญชีที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดให้มีการอบรมประชุมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อให้โรงเรียนได้รับทราบแนวปฏิบัติและระเบียบการบริหารงานการเงินที่กำหนดมาใหม่ นอกจากนี้ควรสร้างเครือข่ายให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้านการบริหารบัญชี สำหรับโรงเรียนภายในศูนย์ อีกทั้งควรกำกับติดตาม ตรวจสอบการจัดทำบัญชีการเงินให้เป็นปัจจุบัน

การดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญคือการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้รับผิดชอบที่ปฏิบัติงานดังกล่าวมีภาระงานสอนและงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมากเกินไปจึงทำให้งานด้านการสำรวจและการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียนไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ไม่มีประสิทธิภาพ การจัดหาและการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ขาดการวางแผนล่วงหน้าตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีอยู่ไม่คุ้มค่า ขาดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ โดยมีการจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่ในขณะที่ของเดิม ยังใช้งานได้ เนื่องจากสินทรัพย์เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการดำเนินงานของทุกองค์กร หากมีการใช้สินทรัพย์ที่ไม่คุ้มค่าหรือไม่มีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้มีต้นทุนในการดำเนินการสูงกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการควบคุมสินทรัพย์เพื่อความถูกต้องและรวดเร็ว และจะเป็นการลดภาระงานให้กับบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปผลการศึกษาคำแนะนำการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียน บ้านใหม่หนองบัว สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) เพื่อการจัดทำแผนงบประมาณ โดยจัดอบรม สัมมนา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน หรือจัดให้มีการศึกษาดูงานแนวทางการดำเนินงานบริหารงบประมาณจากสถานศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม เพราะหน่วยงานเหล่านี้มีศักยภาพและประสบการณ์ในการจัดการระบบงบประมาณมาก่อน

1.2 ควรจัดให้มีโครงการการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารงบประมาณให้กับครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานงบประมาณของโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน และด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ซึ่งมีสภาพการดำเนินงานเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ควรจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานการเงินและการบัญชีที่ถูกต้องครบถ้วนสามารถนำไปปฏิบัติได้ และควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานการเงิน และการบัญชีได้รับการอบรม สัมมนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ทราบแนวปฏิบัติและระเบียบการบริหารงานการเงิน การบัญชีที่กำหนดมาใหม่

1.4 ควรจัดทำข้อมูลการบริหารสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบันและครบถ้วนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาระบบการบริหารสินทรัพย์ การเงินและพัสดุ และผู้บริหารควรสนับสนุนและจัดให้มีระบบสารสนเทศที่สามารถรองรับการพัฒนาระบบการบริหารสินทรัพย์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคำแนะนำการดำเนินงานบริหารงบประมาณในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนที่ต้องการพัฒนา

2.2 ควรศึกษาสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานบริหารงบประมาณตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบรายย่อยที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยต้องให้เชื่อมโยงกับลักษณะการปฏิบัติงานหลักที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงานและลดภาระของผู้รับผิดชอบงานบริหารงบประมาณของโรงเรียน